

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Raudasoja, A. 2018. Ammatillisen koulutuksen työelämäyhteistyössä tapahtuu. Teoksessa Kukkonen, H. & Raudasoja, A. (toim.) Osaaminen esiin: Ammatillisen koulutuksen reformi ja osaamisperusteisuus. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu, 64-74.

URL: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/A/23-Osaaminen-esiin.pdf>

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN TYÖELÄMÄYHTEISTYÖSSÄ TAPAHTUU

Anu Raudasoja

ABSTRAKTI

Artikkelissa tarkastellaan ammatillisen oppilaitoksen opettajien työelämäyhteistyön muotoja yhden koulutuksen järjestäjän osalta. Savon koulutuskuntayhtymä hallinnoi Työpaikalla tapahtuu -hanketta, jossa kehitetään yhdessä alueen elinkeinoelämän, opiskelijoiden ja ammatillisen koulutuksen kanssa kokonaisvaltainen ammatillisen koulutuksen malli. Ammatillisen koulutuksen reformi ja työelämän jatkuva kehittyminen ovat johtaneet tilanteeseen, jossa muutoksen hallinta ei enää riitä, vaan toimijoiden on yhdessä luotava muutosta ja uutta tulevaisuuden suuntaa. Koulutuksen ja työelämän välisen vuorovaikutuksen lisääminen on hallitusohjelman mukainen tavoite ammatillisen koulutuksen reformille, jota myös hankkeessa tavoitellaan (Valtioneuvosto 2015, 17-18).

Työelämäyhteistyön kehittämisen tarve on ilmeinen kaikissa ammatillisissa oppilaitoksissa, koska kehittämisen kohteena ovat mm. työelämälähtöinen koulutustarjonta, osaamisen hankkimisen tavat, pedagogiikkaa ja oppimisympäristöt. Onnistunut yhteistyö vaatii myös työelämän tarpeisiin vastaamista, jotta alueen elinkeinoelämä kehittyy ja se saa tarvitsemansa työvoiman.

HAMK ammatillisen opettajakorkeakoulun ammatillisen osaamisen tutkimusyksikkö on toiminut tämän selvityksen tekijänä yhteistyössä Savon koulutuskuntayhtymän kanssa. Aineisto on kerätty talvella 2016-2017.

Asiasanat: työelämäyhteistyö, ammatillinen koulutus, työssäoppiminen

TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA

Työelämäyhteistyö ammatillisessa koulutuksessa on ollut keskeinen tavoite jo pitkään. Työelämäyhteistyön käsitteellisessä määrittelyssä on kuitenkin useita ongelmia, kuten käsitteiden päällekkäisyys ja rinnakkaisuus tai käsitteen kollektiivisuuteen ja yksilöllisyyteen viittaava käyttö (Lehtonen 2014, 48; Savonmäki 2007, 18). Airan (2012, 16) mukaan käsitettä on pidetty itsestäänselvytenä, koska sitä ei ole useinkaan määritelty lainkaan. Edellä mainituista seikoista johtuen jokainen koulutuksen järjestäjä ja yksittäinen opettaja on voinut tulkita sen omista lähtökohdistaan käsin. Suppeimmillaan työelämäyhteistyö on tarkoittanut opiskelijoiden työssäoppimisen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin liittyvää yhteistyötä.

Tässä selvityksessä työelämäyhteistyö nähdään laajasti esim. oppilaitoksen ja työelämän välisenä työssäoppimisen toteuttamisena, erilaisina ammatillisina kokoonpanoina, verkostoina, resurssien yhteiskäyttönä, kehittämishankkeina ja strategisina kumppanuuksina alueellisesti, kansallisesti että kansainvälisesti, joista syntyy myös erilaista lisähyötyä.

Työelämäyhteistyössä lisähyötyjä syntyy seuraavista asioista Häggman-Laitilaa ym. (2014) soveltaen:

- yhteistyömahdollisuuksien tunnistamisesta
- uusien käytänteiden ja toimintamallien suunnittelusta sekä kehittämisestä
- aiempien käytäntöjen muutoksen suunnittelusta, toteuttamisesta, seurannasta ja arvioinnista
- yhteisistä sähköisistä järjestelmistä
- yhteisen osaamisen kehittämisestä ja kehittymisestä
- asiantuntijuuden jakamisesta ja vaihtamisesta
- yhteisistä koulutuksista
- yhteisistä kehittämishankkeista
- yhteisestä resursoinnista
- KV-yhteistyöstä
- opiskelijaohjauksen ja -rekrytoinnin tehostumisesta
- uusien kumppanuuksien solmimisesta
- henkilöstön rekrytoinnin, mentoroinnin ja urakehityksen vahvistumisesta

AMMATILLISEN KOULUTUS TYÖELÄMÄN YHTEISTYÖKUMPPANINA

Hallitusohjelman mukaan ammatillisen koulutuksen reformin tavoitteena on huolehtia alueellisesti kattavasta koulutuksesta sekä tiivistää koulutuksen ja työelämän välistä yhteistyötä (Valtioneuvosto 2015, 8). Tulevaisuudessa työtavat, työn organisointi ja työn tekeminen muuttuvat edelleen. Muuttuva ja kehittyvä työ edellyttää entistä laajempaa ja nopeampaa oppimista ja yksilöiden itsensä kehittämistä. (Auvinen ym. 2013, 6.) Muutoksista johtuen ammatilliset oppilaitokset ovat pyrkineet johdonmukaisesti profiloitumaan alueellisena työelämän kehittäjänä ja yhteistyökumppaneina (ks. Savonmäki 2007, 23).

Majuria (2007, 22) soveltaen ammatillisen koulutuksen toimintaympäristössä tapahtuu seuraavia muutoksia:

- oppilaitos-työelämäyhteistyö tiivistyy
- oppilaitoksen ja työelämän rajapinnat sulautuvat
- työpaikat toimivat yhä enemmän oppimisympäristöinä
- opettajien ja työpaikkaohjaajien roolit muuttuvat
- verkko-oppiminen ja kollektiivinen oppiminen muuttavat omistajuuden käsitettä
- oppilaitosten rooli oppimisen ja alan kokonaisuuden asiantuntijoina korostuvat
- osaamisen hankkiminen ja ammattitaidon oppiminen työpaikoilla korostuvat sekä
- ammattialojen ja klustereiden rajapinnat muuttuvat.

Työelämän ja työpaikalla tapahtuvan osaamisen hankkimisen maailmassa verkostoja voidaan pitää sekä organisaatioiden välisinä että yksittäisten ihmisten tai työryhmien välisinä vuorovaikutusverkostoina. Tiivis verkosto lisää keskinäistä ymmärrystä, asiantuntijuuden jakamista, tietoa, osaamista ja synergiaa. Osaaminen pyritään kokoamaan verkoston avulla yhteen sosiaalista pääomaa tuottavaksi oppimiseksi. (Korhonen 2005,201-203.) Lehtosen tutkimuksen mukaan työelämäyhteistyö mahdollistaa molemmille osapuolille osaamisen lisäämistä (Lehtonen, 2014, 7).

Airan (2014, 143) tutkimuksen mukaan yhteistyö edellyttää:

- tavoitteiden ja välitavoitteiden asettamista, joita pyritään saavuttamaan mahdollisimman nopeasti
- tiivistä yhteistyötä viestintäteknologian mahdollistamana
- vuorovaikutussuhteisiin panostamista sekä
- ryhmien muodostamista ja ylläpitoa.

TYÖSSÄOPPIMINEN

Työpaikalla tapahtuvan oppimisen tehokkuus on ratkaiseva osa koulutuksen laatua. Fjellströmin ja Kristmanssonin (2016, 13) tutkimuksen mukaan oppiminen voidaan integroida työpaikoille. Keskeiseksi nousee työssäoppimista ohjaavan opettajan ja työpaikkaohjaajan roolit (Pineda-Herrero ym. 2015, 16-17). Työpaikalla tapahtuva oppiminen voi johtaa parempiin oppimistulokseen työntajien edellyttämien tietojen ja taitojen osalta, koska se tapahtuu aidossa työympäristössä.

Väisäsen (2003, 196) mukaan työssäoppimisen suunnittelun ja organisoimisen on tapahduttava yhteistyössä työpaikan sekä oppilaitoksen edustajien kanssa ja tässä prosessissa opiskelija on mukana tasavertaisena toimijana.

Opettajien tulee varmistaa työpaikkaohjaajan osaaminen. Väisäsen (2003, 179) mukaan työpaikkaohjaajia tulee kouluttaa entistä enemmän työpaikalla tapahtuvan oppimisen periaatteisiin eli ohjaukseen, tukeen, arviointiin ja palautteen antamiseen. Räcköläisen (2017, 147) mukaan myös elinikäisen oppimisen avaintaitojen arvioinnin liittäminen entistä kiinteämmin työelämän tilanteisiin edellyttää työpaikkaohjaajien kouluttamista arvioinnin toteuttamiseen. Työpaikkaohjaajakoulutuksen hankkiminen on suositeltava vaihtoehto, mutta monilta pieniltä työpaikoilta koulutukseen lähteminen on vaikeaa. Tästä johtuen opettajat järjestävät ns. jalkautettua työpaikkaohjaajakoulutusta yksilöllisesti suoraan työpaikalla. Näin opettajan ja työpaikkaohjaajan yhteinen näkemys työssäoppimisesta ja sen arvioinnista tulee varmistettua.

Tulevaisuudessa koulutussopimuksen tekemisen edellytyksenä olisi, että koulutustyöpaikalla on käytettävissä tutkinnon perusteiden mukaisen koulutuksen tai henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman ja näyttöjen järjestämisen kannalta riittävästi tuotanto- ja palvelutoimintaa, tarpeelliset työvälineet sekä ammattitaidoltaan, koulutukseltaan ja työkokemukseltaan pätevä henkilöstö. (Valtioneuvoston kanslia 2017, 255)

AINEISTON HANKINTA JA MENETELMÄT

Selvityksen tavoitteena oli kuvata, tarkastella ja tuottaa tietoa opettajien työelämäyhteistyön muodoista opettajien omasta näkökulmasta. Aineisto hankittiin Savon koulutuskuntayhtymän kaikki koulutusalat käsittävissä koulutuksissa, joihin oli kutsuttu kaikki opettajat. Opettajat (n=323) osallistuivat tiedon tuottamiseen vastaamalla aineistohankintakysymyksen.

Aineistohankintakysymys oli: Minkälaista yhteistyötä ja innovointia sinä teet työelämän kanssa?

Opettajat tuottivat vastaukset noin viiden hengen ryhmissä. Vastaukset kirjattiin ylös jatkokäsittelyä varten ja ne käsiteltiin yhdessä keskustellen tilaisuuksien aikana lisäinformaation

saamiseksi. Koska tutkimusintressi oli kuvaileva ja ilmiön ymmärtämiseen tähtäävä, valikoitui tutkimusmenetelmäksi laadullinen tutkimus.

Laadullisen tutkimuksen aikana tehtiin käytännön luokittelutyö, jossa aineistoa tyypiteltiin teemoittain havainnoja yhdistelmällä. Teemoittelu on aineiston jakoa samankaltaisuuden eli yhteisen piirteen mukaisiin alustaviin sisältöluokkiin. Laadullisessa analyysissä on tärkeää pyrkiä pelkistämään havainnot mahdollisimman pieneksi sisältöluokkien määräksi. Sisältöluokan määrittelyvaiheessa määrittyi myös analyysimenetelmän induktiivisuus. Induktiivisessa analyysissä sisältöluokat rakennetaan itse tutkittavan sisällön pohjalta, koska valmista soveltuvaa luokittelumallia ei ollut tarjolla. Sisältöluokkien valmistuttua ne koottiin yhteen luokitusrun-
goksi. (Alasuutari 2011; Eskola & Suoranta 1998)

TULOKSET

Aineiston teemoittelun avulla löytyi neljä keskeistä työelämäyhteistyön pääluokkaa:

- koulun kehittäminen ja ennakointi
- yhteistyö opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa
- yhteistyö opettajien ja työelämän edustajien osaamisen kehittämisessä
- projektit, hankkeet ja kansainvälinen yhteistyö.

TAULUKKO 1. TYÖELÄMÄYHTEISTYÖN MUOTOJA AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA

Koulutuksen kehittämisen ja ennakointi	<ul style="list-style-type: none">• Opetushallituksen kanssa tehtävä yhteistyö• Maakuntaliiton kanssa tehtävä yhteistyö• Yrittäjien kanssa tehtävä yhteistyö• Kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö• Ammatillisen koulutuksen kolmikantaisen toimielimen toiminta• Ammatilliset neuvottelukunnat• Työelämäyhteistyöryhmät
Yhteistyö opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa	<ul style="list-style-type: none">• Opintokäynnit työpaikoilla• Työelämän asiantuntijaopettajat oppilaitoksissa• Kummiluokkatoiminta• Projektitoiminta• Opiskelijoiden järjestämät tapa- tumapäivät työpaikoilla• Yhteistyö tapahtumien järjestäjien kanssa• Yhteisten sähköisten materiaalien tuottaminen oppilaitoksen ja yrityksen käyttöön• Tilaustyöt• Alihankinta ja urakkasopimukset• Uusien oppimisympäristöjen kehittäminen työelämälähtöisiksi• Yhteiset tilat, välineet, laitteet ja laitehankinnat• Työssäoppiminen• Ammattiosaamisen näytöt tai tutkintotilaisuudet• Kilpailutoiminta• Työpajayhteistyö• Nuori yrittäjyys -toiminta
Yhteistyö opettajien ja työelämän edustajien osaamisen kehittämisessä	<ul style="list-style-type: none">• Työpaikkaohjaajien koulutus• Yhteiset substanssiin liittyvät täydennyskoulutukset• Oppilaitoksen järjestämä täydennyskoulutus mm. korttikoulutukset ja kielikoulutukset• Teemapäivät• Projektit• Yhteisiä testauksia ja koeajoja• Yrityksen toimipisteiden ja toiminnan kehittäminen• Yhteiset tilat, välineet, laitteet ja laitehankinnat• Opettajien työelämäjaksot
Projektit, hankkeet ja kansainvälinen yhteistyö	<ul style="list-style-type: none">• Projektit• Kehittämishankkeet• Kansainvälinen yhteistyö

KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN JA ENNAKOINTI

Koulutuksen kehittämisessä ja ennakoinnissa opettajat tekevät monipuolista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa useilla tasoilla. Valtakunnallisella tasolla on joitakin opettajia Opetushallituksen tutkinnon perusteiden uudistamistyöryhmissä luomassa uusia laaja-alaisempia tutkintoja. Koulutuksen ennakointiin liittyy tiivis yhteistyö myös maakuntaliiton ja yrittäjäjärjestöjen kanssa, jotta työelämälle pystytään varmistamaan sellaista osaamista, jota se tarvitsee.

Opetussuunnitelmien laadinnassa opettajat tekevät aktiivisesti ennakointia työelämän tarpeiden tunnistamiseksi, joka vaikuttaa mm. ammatillisten valinnaisten tutkinnon osien tarjontaan tai paikallisesti tarjottavien ammatillisten tutkinnon osien laatimiseen. Paikallisesti tarjottavat tutkinnon osat vastaavat työelämän alueellisiin sekä paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin ja tarpeisiin esim. ammattien muuttuessa robotiikan tai digitaalisuuden vuoksi.

Koulutuksen kehittämiseksi monilla ammattiopistoilla on systemaattisia toimintatapoja. Näistä esimerkkinä alakohtaiset työelämän neuvottelukunnat, joiden kanssa tavataan säännöllisesti työelämän ammattitaitovaatimusten huomioimiseksi ja koulutukseen liittyvien kehittämistarpeiden esiin nostamiseksi. Neuvottelukunnat osallistuvat usein myös opetussuunnitelmien kommentointiin ennen niiden hyväksymistä.

Oppilaitoksessa toimivat neuvottelukuntien lisäksi myös työelämäyhteistyöryhmät sekä ammatillisen koulutuksen kolmikantainen toimielin, joissa on kaikissa vahva työelämän edustus yrityselämän lisäksi järjestöistä sekä kolmannelta sektorilta.

Vapaamuotoisempia tapaamisia ovat erilaiset yhteistyöfoorumit kuten työelämäaamiaiset tai -brunssit, joissa alan työelämä ja ammattiopistojen edustajat tapaavat toisiaan vaihtoen kuulumisia alan näkymistä ja alueellisesta tilanteesta.

YHTEISTYÖ OPETUKSEN SUUNNITTELUSSA, TOTEUTUKSESSA JA ARVIOINNISSA

Opetuksen toteuttamisessa opettajat tekevät monenlaista työelämäyhteistyötä. Ammatti-alaan perehdyttämisessä tutustumiskäynnit työpaikoille ovat opiskelijoille tärkeitä, koska he pääsevät tutustumaan ammattialaansa ja näkevät autenttisia työympäristöjä. Osalle opiskelijoista tutustumiskäynnit tarjoavat myös yleisen perehtymismahdollisuuden työelämään ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Opiskelijoiden työssäoppimisen suunnittelu, toteutus ja ammattiosaamisen näytöt ovat olleet keskeisellä sijalla työelämäyhteistyössä. Toiminta jatkuu myös tulevaisuudessa vahvana, kun opiskelijat hankkivat puuttuvaa osaamista työpaikoilla koulutussopimuksen kautta.

Pisimmälle vietynä opetus on siirretty kokonaan työpaikoille, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköihin, teollisuuden tai maataloilta. Savon koulutuskuntayhtymässä tätä toteu-

tetaan yhdistämällä osaamistavoitteet työpaikkojen toimintaan, tiloihin ja laitteisiin, jonka tavoitteena on osaaminen, joka vastaa entistä tarkemmin työelämän osaamistarpeita. Tällöin opetus voidaan toteuttaa aidossa työympäristössä, jota ei voida rakentaa ammattiopistoon, mutta ammattiopisto voi tuoda työpaikalle lisäarvoa esim. omalla välineistöllään ja opettajien osaamisella.

Työssäoppimisen yhteydessä työpaikat saavat myös mahdollisuuden työntekijöiden rekrytointiin ja työpaikan markkinointiin. Monet opiskelijat jäävät mielellään työssäoppimispaikalleen ilta-, viikonloppu- tai kesätöihin, jos työssäoppimispaikalla on tarjota heille töitä. Näin opiskelijat pääsevät kerryttämään itselleen tärkeää työkokemusta ja hankkimaan lisää osaamista.

Reformin myötä ammatillisessa koulutuksessa voi edelleen olla opetusta tukevaa palvelu- ja tuotantotoimintaa. Toiminnan tarkoituksena on tarjota opiskelijoille työelämän toimintaympäristöjä mahdollisimman hyvin vastaava oppimisympäristö, jonka suunnittelussa työelämän edustajat voivat olla mukana. Ammattiopistoissa on kehitetty uudenlaista yritystoimintaa perinteisten ravintoloiden, autokorjaamojen, rakennustyömaiden, parturi-kampaamojen ja harjoitusyritysten rinnalle. Ammattiopistot toimivat yritysten alihankkijoina esim. metsänhoitoon liittyvissä toiminnoissa tai osallistuvat asuntojen stailaukseen ennen näyttöjä. Tällöin opiskelijoiden osaamisen hankkiminen tapahtuu asiakastöitä tehden erilaisissa ammattiin liittyvissä oppisympäristöissä.

YHTEISTYÖ OPETTAJIEN JA TYÖELÄMÄN EDUSTAJIEN OSAAMISEN KEHITTÄMISESSÄ

Opettajien rooliin kuuluvat myös henkilöstön koulutustarpeiden kartoittaminen ja koulutusten markkinointi esim. työssäoppimisen ohjauksen aikana. Koulutustarpeet voivat kohdistua joko valmiiseen koulutustarjontaan tai sitten ne räätälöidään varta vasten työpaikan tarpeisiin. Ammattiopistoissa on tarjolla esim. erilaisia korttikoulutuksia, kuten tulityökortti tai ensiapukortti, jotka ovat joillakin aloilla pakollisia ja siksi tärkeä osa täydennyskoulutustarjontaa. Nykyajan työelämän vaatimuksissa korostuvat tieto- ja viestintätekniikka sekä kielitaito, joihin tarjotaan myös paljon täydennyskoulutusta. Täydennyskoulutuksen lisäksi työpaikat ohjaavat henkilöstöään suorittamaan kokonaisia tutkintoja tai tutkinnon osia. Opettajalta ammattiopiston koulutusmahdollisuuksien ja -tarjonnan markkinointi edellyttää tarjonnan laajaa tuntemusta sekä asiakaslähtöistä toimintatapaa.

Joissakin tapauksissa työpaikkojen henkilöstön ja ammatillisten opettajien koulutustarpeet ovat samoja. Tällöin heille voidaan järjestää myös yhteistä koulutusta esim. uusien laitteiden, ohjelmistojen ja materiaalien esittelyä maahantuojien toimesta.

Ammattiopistot käyttävät vastavuoroisesti työelämän asiantuntijoita luennoitsijoina ja käytännön opettajina erikoisosaamista vaativassa tutkinnon osissa. Näin opiskelijat saavat par-

haan mahdollisen opetuksen ja tietotaidon asiasta, mutta samalla päivittyä ja kehittyä myöskin opettajien ammattitaito. Ammatilliset opettajat voivat toimia puolestaan asiantuntijoina esim. työelämän kehittämisprojekteissa. Jotkut opettajat toimivat puoliksi työpaikoilla asiantuntijoina ja toisen puolen opetustehtävissä.

Ammatillisten opettajien substanssiin liittyvän ammattitaidon kehittämisessä ja sen ajantasaisuuden varmistamisessa työelämäjaksot ovat avainasemassa. Työelämän vaatimukset muuttuvat, ammatit kehittyvät ja työmenetelmät uudistuvat, joten on tärkeää, että opettaja osaa opettaa työelämässä käytettävillä tavoilla. Työelämäjaksoilla opettajat tekevät yleensä konkreettista käytännön työtä yhdessä tai useammassa työpaikassa. Tavoitteena on tehdä sitä työtä, johon opiskelija voisi valmistuttuaan työllistyä. Työssäoppimisen aikana opettaja voi saada uusia ideoita opetuksen toteuttamiseen. Lisäksi he saavat tietoa hiljaisista toimintatavoista ja työmenetelmistä, jota voi saada vain käytännön kautta. Työssäoppimisen aikana opettajat voivat kehittää opiskelijoiden työssäoppimisprosessia ja luoda itselleen uusia verkostoja, jotka helpottavat esim. työssäoppimispaikkojen hankintaa ja vierailujen toteuttamista. Opettajien työelämäjaksot edistävät myös opettajien työssä jaksamista.

Osa ammattiopistojen opetuksesta on onnistuttu muuttamaan niin työelämälähtöiseksi, että opettajien työelämäjaksoille ei ole ollut suurta tarvetta. Tällöin opettajat ovat voineet lähteä työelämäjaksolle täysin vieraalle alalle nähdäkseen erilaisia toimintaympäristöjä ja –kulttuureja.

PROJEKTIT, HANKKEET JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Työ- ja elinkeinoelämän ja oppilaitosten välillä tehdään paljon erilaista hanketoimintaa. Kehittämishankkeet toteutetaan laajemmissa verkostoissa, joissa jalostetaan kehitysideoita käytäntöön, tuotetaan uutta tietoa ja kehitetään esim. robotiikkaa tai yhteisiä virtuaalisia oppimisympäristöjä ja –materiaaleja. Ammattiopistot ovat mukana esim. ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja yritysten verkostoissa, joissa tehdään tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa.

Kehittämishankkeiden lisäksi ammattiopistot tekevät yhteistyöprojekteja työelämän kanssa. Aloite projekteihin voi tulla työeläältä, opiskelijalta tai opettajalta. Kyseessä voi olla esim. erilaiset pop up –tapahtumat tai tilaisuuksien järjestäminen, joissa opiskelijat työskentelevät ammattilaisten rinnalla ja hankkivat osaamista tilaisuuksien järjestämisestä.

Kansainvälisessä yhteistyössä keskeisessä roolissa ovat erilaiset kehittämissankkeet ja projektit, joita oppilaitokset ja työelämän edustajat tekevät samoissa verkostoissa. Projekteissa opiskelijat voivat olla mukana aktiivisina toimijoina ja osa heistä voi suorittaa työssäoppimisen osana projektia joko suomalaisessa tai kansainvälisessä työpaikassa.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Savon koulutuskuntayhtymän opettajilla on laaja-alaista ja monipuolista yhteistyötä alueen työ- ja elinkeinoelämän kanssa, joka kulkee linjassa tulevan reformin vaatimuksiin nähden. Työelämäyhteistyön toimintamallit ovat saaneet uusia muotoja viimeisten vuosien aikana ja ne kehittyvät edelleen Työpaikalla tapahtuu -hankkeen edetessä. Isossa koulutusorganisaatiossa hyvistä käytänteistä tiedottaminen ja toimivien työelämäyhteistyön mallien soveltaminen uusille aloille on keskeistä, jotta kaikilla koulutusaloilla on käytössä tasalaatuisesti erilaisia työelämäyhteistyön muotoja.

Yhteistyön yhtenä keskeisenä vaatimuksena korostui win-win -periaate, jossa kumpikin osapuoli aidosti hyötyy toistensa osaamisesta sekä kotimaan että kansainvälisissä verkostoissa ja toimintaympäristöissä. Työelämäyhteistyön näkökulmasta tähän kannattaa panostaa, jotta elinkeinoelämän mielenkiinto koulutusorganisaatioita kohtaan säilyy.

Työelämäyhteistyön tehokas hoitaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä ja opettajilta panostamista tiedonsaantiin ja yhteydenpitoon, jotta työ- ja elinkeinoelämä tuntee ammatillisten oppilaitosten erilaiset yhteistyömahdollisuudet. Tämä edellyttää oppilaitoksilta ja opettajilta aktiivista ja tiedottavaa toimintakulttuuria potentiaalisten yhteistyökumppanien suuntaan sekä rohkeutta mennä mukaan tarjottaviin projekteihin, hankkeisiin ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Reformin käynnistyttyä olisi tarpeen kartoittaa laajemmin ammatillisen koulutuksen työelämäyhteistyön muotoja ja arvioida niiden kehittymistä hallitusohjelman tavoitteiden suunnassa.

LÄHTEET:

- Aira, A.** 2012. Toimiva yhteistyö. Työelämän vuorovaikutussuhteet, tiimit ja verkostot. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä Studies in Humanities 179. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37743/9789513947088.pdf>. Luettu 20.4.2017.
- Alasuutari, P.** 2011. Laadullinen tutkimus 2.o. Tampere: Vastapaino. E-julkaisu.
- Auvinen, M. & Salinen, O. & Mäkelä, P. & Tamminen, T. 2013. TYYNE: työelämä oppimisympäristönä. Suomen eOppimiskeskus ry. <http://documents.tips/download/link/tyyne-tyoeelaemae-oppimisympaeristoena-loppuraportti>. Luettu 26.5.2017.
- Eskola, J. & Suoranta, J.** 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino. E-kirja.
- Fjellström, M. & Kristmansson, P.** 2016. Learning as an Apprentice in Sweden: A Comparative Study on Affordances for Vocational Learning in School and Work life Apprentice Education. Education+ Training, Vol. 58 Issue: 6, pp.629-642. E-artikkeli.
- Häggman-Laitila, A. & Rekola, L. & Marjamäki-Kekki, M. & Harra, T. & Immonen, S. & Reijonen, M.** 2013. Työelämän ja ammattikorkeakoulun kumppanuusmalli. Teoksessa toim. Häggman-Laitila, A. Ammatikorkeakoulun ja työelämän kumppanuus. Metropolia ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Taito-työelämäkirjat 6/2013. http://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/Julkaisutoiminta/Julkaisusarjat/TAITO/PDF/METROPOLIA_Taito_6-13.pdf. Luettu 20.4.2017.
- Korhonen, V.** 2005. Työn ja oppimisen verkostot – näkökulmia sosiaalisen pääoman kehittymiseen. Teoksessa toim. Poikela, E. Oppiminen ja sosiaalinen pääoma. https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/68260/oppiminen_ja_sosiaalinen_p%C3%A4%C3%A4oma_2005.pdf. Luettu 20.4.2017.
- Lehtonen, P.** 2014. Koulutuksen järjestäjien ja työelämäedustajien yhteistyö sosiaali- ja terveysalalla. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö. <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/95226/978-951-44-9430-7.pdf?sequence=1>. Luettu 20.5.2017.
- Majuri, M.** 2007. Työpaikkaohjaajien koulutus oppilaitosten ja työelämän yhteistyönä. Teoksessa toim. Eerola, T. & Majuri, M. Eivät he muuta tekisikään. Tarkastelussa työpaikkaohjaajien koulutus, opettajien työelämäjaksot ja työssäoppiminen. http://www.oph.fi/download/46973_eivat_he_muutu.pdf. Luettu 20.4.2017.
- Pineda-Herrero, P. & Quesada-Pallarés, C. & Espona-Barcons, B. & Mas-Torelló, O.** 2015. How to Measure the Efficacy of VET Workplace Learning: the FET-WL Model. Education & Training; London. E-artikkeli.
- Räkköläinen, M.** 2017. Kestävän kehityksen osaaminen, opetus ja koulutuksen järjestäjän toiminta ammatillisissa perustutkinnoissa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 12:2017. https://karvi.fi/app/uploads/2017/05/KARVI_1217.pdf. Luettu 22.5.2017.
- Savonmäki, P.** 2007. Opettajien kollegiaalinen yhteistyö ammattikorkeakoulussa. Mikropoliittinen näkökulma opettajuuteen. Jyväskylän yliopisto koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimuksia 23. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37746/To23.pdf?sequence=1>. Luettu 9.5.2017.
- Valtioneuvosto** 2015. Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015. Hallituksen julkaisusarja 10/2015. http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FL_YHDISTETTY_netti.pdf/801f523e-5dfb-45a4-8b4b-5b5491d6cc82. Luettu 20.4.2017.
- Valtioneuvoston kanslia** 2017. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi HE 39/2017. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_39+2017.aspx. Luettu 20.5.2017.
- Väisänen, P.** 2003. Työssäoppiminen ammatillisissa perusopinnoissa. Ammatillinen osaaminen, työelämän kvalifikaatiot ja itseohjautuvuus opiskelijoiden itsensä arvioimina. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteellisiä julkaisuja n:o 83. http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_952-458-315-1/urn_isbn_952-458-315-1.pdf. Luettu 28.4.2017.